

ד. הכנת קפה נמס

אוצר החכמה

קפה נמס, מבואר באגרו"מ^כ דאחר הקליה והטחינה מבשלים אותו במים ומיבשים באויר חם, וכתב דאם הוא מבושל כל צרכו, ומסתבר שהוא מבושל כל צרכו מדנמוח הקפה ונמס לגמרי, וגם החום של שמונה מאות מעלות^כ שבשביל זה נתיבש כל כך שנעשה אבק הוא ג"כ בשול^כ, וממילא אין בישול אחר בישול כיון דיבש הוא וכו'.

וסיים שם איברא אני מחמיר לעצמי בין בקפה נמס ובין בסוכר ליתן בכלי שלישי, אבל לדינא אין להחמיר, ע"כ. וע"ע שם^כ.

ויש טעם לחומרא זו ליתן כל דבר בכלי שלישי גם משום דפעמים יש בדבר רכיבים שאינם מבושלים. כגון בקפה נמס גם כשהוא מבושל יש סוגים שמוסיפים בהם שמן שמופק מגרעין הקפה קודם בישולו, כדי להוסיף בניחוח הקפה בעת שמערים עליו מים חמים. ועוד תועלת יש בחומרא זו שהרי יתכנו שינויים בתהליך היצור ולא יהא מבושל כל צרכו.

ושמעתי מהגרי"ש אלישיב שליט"א דקפה נמס אם הוא מבושל כל צרכו, גם כשיש בו שמן קפה אפשר להקל בהכנתו בכלי שלישי שהיד סולדת בו, דמסתבר דשמן הקפה הוא כשמן שאינו בחשש

כג. בח"ד סי' ע"ד אות ט"ז.

כד. היינו בערך 430 מעלות צלזיוס.

כה. חשיב בישול משום שנתבשל במים ולא רק באויר חם.

כו. גם אם יש חשש שהיבוש משנה טעמו כאפיה מ"מ הרי זה בישול אחר אפיה שאחר בישול דאפשר להקל בזה טפי מבישול אחר אפיה כמש"נ בפרק כ"ג בסופו, ובכלי שלישי הרי אפילו בבישול אחר אפיה אפשר להקל.

קלי הבישול^{כז}. ודי לחוש שלא ליתנו בכלי שני שהיס"ב. [וכשהיד
נכוית בו יעוי' במשנ"ת בפרק ט' אות ב'].¹²³⁴⁵⁶⁷

אוצר החכמה

ע"פ חז"ל

א"כ יתבאר

כז. בשמן נקט המשנ"ב דאינו בחשש קלי הבישול וכמש"נ בפרק כ"ב, ואפילו טיפת שמן אינה קלת בישול כי לשנות איכות השמן צריך בישול טוב, והניחוח שעולה ע"י חמין אין זה הבישול, כן שמעתי מהגרי"ש אלישיב שליט"א. והיינו משום דבישול נקבע לפי עיקר תיקון הדבר ואינו משתנה לפי הצורך, דלכן דבר שיש בו בישול של שינוי איכות והכשרה לאכילה אין בו בישול אחר, וכמש"נ בכת"ס הנ"ל דמטעם זה אין בישול בהוצאת טעם מקטניות וקפה, [גם לפי מש"כ הגינת ורדים שיש בישול בהוצאת טעם מקפה, זאת משום שהוא אינו נאכל אח"כ וכמש"נ בדבריו]. וכמו"כ נתבאר בפרק ג' דבאוכל עיקר בישולו בשינוי איכותו ואין בישול בריכוכו, וכן בחימום מים לרחיצה אם נתחממו ונצטננו אין בהם בישול לסוברים דבישולם בשינוי איכותם, אע"פ שחימומם לרחיצה חשוב מאוד, וכמש"נ בפרק ל"ב אות א' ואות ד'. ועי' גם בדברי האגרו"מ שם דבקפה נמס מבושל מה שמרגישים טעם אחר בקפה שנמוח במים קרים מקפה שנמוח במים רותחים אינו כלום, ובמש"כ שם בתשובה ט"ו בגדר הבישול בעלי התה ובמלח דאין ידוע לנו בכל דבר מהו בישולו, ובמש"נ בזה בפרק כ"ט אות ח'. ויעוי' בפרק י"א בהערה דפליגי הראשונים בעירו על קמח שמכשירו לאכילה אי חשיב בישול, וע"ע בזה בפרק ה' אות ג' בענין בישול מים כדי לעשותם אדים ובמשנ"ת שם בדברי הגרי"ש אלישיב שליט"א והגרש"ז אויערבך זצ"ל. ואמנם כשהשמן מעורב באבקה החום מכה עליו ולא דמי למשקה שאינו בחשש קלי הבישול כ"כ מפני שהוא מתערב וכמש"נ בפרק כ"ב, מ"מ משום חשש זה די להחמיר בכלי שני כשהאבקה עצמה מבושלת.